

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВП 32 **Корекційно-реабілітаційні служби та правове забезпечення** _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
спеціальність _____ **016 Спеціальна освіта** _____
(шифр і назва спеціальності)
освітня програма _____ **Спеціальна освіта** _____
(назва освітньої програми)
інститут, факультет _____ **педагогічний** _____
(назва інституту, факультету,)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма Корекційно-реабілітаційні служби та правове забезпечення для студентів

(назва навчальної дисципліни)

за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Мова навчання українська

Розробники О.В. Войтович – ст.викладач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Протокол від “ 27 ” серпня 2019 року № 8

Завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

(підпис)

(проф. І. М. Дичківська)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Протокол від “ 30 ” серпня 2019 року № 2

Голова методичної комісії педагогічного факультету

(підпис)

(доц. Н. А. Сяська)
(прізвище та ініціали)

©Войтович О.В., 2019 рік

© РДГУ, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	вибіркова	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 2	016 Спеціальна освіта (шифр і назва)	Рік підготовки	
Змістових модулів –2		3-й	2-3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5-й	4-5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 36 самостійної роботи студента –54	Освітній ступінь: _____ <u>бакалавр</u> _____	20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		10 год.	
		Вид контролю:	
залік	залік		
Передумови для вивчення дисципліни: логопедія			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: забезпечити майбутніх спеціалістів теоретичними знаннями з основ організації роботи корекційно-реабілітаційних служб, їх завдань структури та функцій; умінь забезпечити необхідні соціально психологічні умови підвищення ефективності діяльності людини в усіх сферах суспільного життя, сприяти розвитку і захисту психічного здоров'я особистості.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з основами загальнотеоретичних питань щодо організації корекційно-реабілітаційних служб;
- формувати у майбутніх спеціалістів знання про мету, завдання, структуру та функції корекційно-реабілітаційних служб;
- висвітлити специфіку основних видів та напрямків діяльності корекційно-реабілітаційних служб;

- проаналізувати особливості корекційно-реабілітаційних служб системи освіти, специфіку роботи практичного психолога, соціального працівника, реабілітолога при центрах соціальних служб для молоді та реабілітаційних центрах;
- детально розкрити специфіку діяльності основних видів систем, корекційно-реабілітаційних служб системи освіти;
- виробити у студентів ряд умінь та навичок застосування набутих знань у практичних сферах своєї діяльності;
- активізувати особистісний та творчий потенціал майбутнього фахівця;
- організувати самостійну роботу студентів щодо закріплення та розширення наукових знань з дисципліни за підручниками, навчальними і методичними посібниками, періодичними виданнями з фаху, іншими літературними джерелами.

Навчальна дисципліна сприяє виробленню **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційній навчально-виховній, навчально-реабілітаційній), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- *Громадянська компетентність*. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема осіб із порушеннями психофізичного розвитку; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України, (знання конституційних прав і обов'язків; уміння налагоджувати міжособистісні відносини; досвід соціальної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності).

Інструментальні:

- *Комунікативна компетентність*. Здатність спілкуватися державною мовою та володіння необхідним лексичним мінімумом іноземних мов в межах потреби своєї професійної діяльності. Знання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами; вміння постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології в спеціальності.

- *Дослідницько-праксеологічна компетентність*. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі корекційно-педагогічної діяльності. Знання основних методів наукового пошуку; вміння узагальнювати отримані результати, обробляти та аналізувати інформації з різних джерел, оформлювати і презентувати результати наукової діяльності відповідно вимог в процесі корекційно-педагогічної та навчально-реабілітаційної діяльності.

- *Здоров'язбережувальна компетентність*. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих. Здатність застосовувати знання, вміння, цінності і досвід практичної діяльності з питань культури здоров'я та здорового способу життя, готовність до здоров'язбережувальної діяльності в корекційно-освітньому, навчально-реабілітаційному середовищі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей з особливими освітніми потребами.

- *Інформаційно-комунікаційна (відповідно нозології)*. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій, невербальних

засобів комунікації з урахуванням психофізичного порушення дитини задля розв'язання абілітаційних, корекційних, реабілітаційних і комунікативно-мовленнєвих задач у професійній діяльності фахівця-дефектолога, вихователя, асистента вчителя й у повсякденному житті.

- Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку; чинним нормативним забезпеченням спеціальної освіти тощо.

- Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема корекційно-педагогічної (за всіма нозологіями), з різних джерел та формулювання логічних висновків.

Професійні (фахові, спеціальні)

- *Теоретико-методологічна.* Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватись їх у житті та професійній діяльності.

- *Спеціально-методична* (відповідно нозології). Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання; досвід організації корекційно-педагогічного і навчально-реабілітаційного процесів; формування системи дидактико-методичних знань і умінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями розвитку (мовлення, слуху, зору, інтелекту, опорно-рухового апарату тощо) в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах; реабілітаційних установах тощо.

- *Проектувальна* (загальна та з урахуванням нозологій). Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей особи; вміння здійснювати поточне планування, визначати умови його практичної реалізації, вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх та спеціальних закладах освіти з інклюзивним та інтегрованим навчанням з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного та шкільного віку.

- *Організаційна* (відповідно нозології). Здатність до застосування знань основних правил організації навчального, корекційного, навчально-реабілітаційного процесів; вміння раціонально організувати власну корекційно-педагогічну діяльність, самостійно контролювати її результативність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних корекційно-педагогічних технологій.

- *Корекційно-зорієнтована компетентність.* Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання вад психофізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями (залежно від нозології) у навчально-виховному, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації навчально-виховної діяльності. Володіння засобами та методами корекції пізнавальних психічних процесів, мовлення, сенсорних порушень, порушень опорно-рухових функцій, емоційно-вольової сфери в процесі виховання

дітей. Здатність корекційно спрямовувати діяльність дитячого колективу, в якому є дитина/діти з психофізичними порушеннями. Здатність організувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типах закладів підпорядкованих МОН, МООЗ, Мін. праці та соціальної політики.

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи організації корекційно-реабілітаційної служби, завдання, структуру і функції;
- особливості основних видів та напрямків діяльності корекційно-реабілітаційних служб;
- специфіку діяльності складових системи корекційно-реабілітаційних служб;
- вимоги до особистості та професійних характеристик практикуючого психолога, реабілітолога, соціального працівника.

вміти:

- застосовувати отримані теоретичні знання на практиці для організації корекційно-реабілітаційних служб, які функціонують у різних відомствах;
- забезпечення культури роботи з основними законодавчими та інструктивними документами щодо організації корекційно-реабілітаційних служб;
- засвоїти техніки творчої професійної діяльності практикуючого психолога, реабілітолога, соціального працівника, у різних структурних складових системи корекційно-реабілітаційної служби;
- забезпечити належний рівень психічного здоров'я, соціально-психологічний захист і підтримку індивідуального розвитку громадян, з урахуванням їх здібностей, особливостей життя і праці.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ СЛУЖБ

Тема 1. Законодавчі акти України про корекційно-реабілітаційні служби їх завдання, структуру та функції

Основні законодавчі акти, нормативні документи, які регламентують та забезпечують діяльність національної системи корекційно-реабілітаційних служб.

Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді як суб'єкти реалізації соціальної політики. Спрямування діяльності центрів ССМ. Постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2004 р. за № 1125 «Про утворення Державної соціальної служби із сім'ями, дітьми та молоддю» та за № 1126 «Про заходи щодо вдосконалення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю».

Організаційно-методичне забезпечення діяльності закладів соціального спрямування. Спеціалізовані формування в системі центрів соціальних служб.

Тема 2. Соціально-педагогічна діяльність інтегрованих соціальних служб

Інтегровані соціальні служби – складова стратегії деінституалізації. Соціальний захист дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Спеціалізовані (інтегровані) соціальні служби. Основні принципи та критерії, що закріплюють моделі інтегрованих соціальних служб. Послуги, які надаються в інтегрованих соціальних службах.

Моделі взаємодії інтегрованих соціальних служб. Соціальна служба супроводу сімейних форм виховання, опіки та сприяння усиновленню. Соціальна служба реінтеграції та підтримки випускників інтернатних закладів. Служба раннього втручання (термінового реагування) при отриманні фактів жорстокого поводження з дітьми та порушення їх прав. Соціальна служба супроводу та реабілітації дітей, що перебувають у конфлікті з законом та осіб, що повертаються з місць позбавлення волі.

Тема 3. Технологічні особливості корекційно-реабілітаційного напрямку

Технологія реалізації соціальним педагогом корекційного напрямку. Принципи психолого-педагогічної корекційної роботи: єдність корекції та розвитку; єдність вікового та індивідуального розвитку; єдність діагностики та корекції розвитку; діяльнісний принцип здійснення корекції; підхід у корекційній роботі на будь-якому рівні до особистості як до талановитої та унікальної. Вимоги до корекційно-розвивальних програм. Ігрова корекція поведінки дітей у групі. Етапи психокорекції. Корекційна програма порушень у спілкуванні соціально і педагогічно занедбаних дітей.

Технологія реалізації соціальним педагогом реабілітаційного простору. Система реабілітаційної роботи: психолого-педагогічна реабілітація; соціально-педагогічна реабілітація; медико-педагогічна реабілітація.

Технологія реалізації соціальним педагогом консультативного напрямку. Консультування - професійна допомога клієнту. Консультації: індивідуальні і групові; разові, короткострокові, середньої тривалості, довгострокові; просвітницько-рекомендаційні, діагностичні, психологічні, педагогічні, медичні, економічні, правові тощо. Стилі психологічного консультування. Стилі «впливу» в консультуванні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДОВИХ СИСТЕМ КОРЕКЦІНО- РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ СЛУЖБ

Тема 1. Основні аспекти діяльності корекційно-реабілітаційних служб

Корекційно-реабілітаційна служба в аспекті профілактики сексуального насильства над дітьми та підлітками. Психореабілітаційні програми щодо профілактики сексуального насильства над дітьми й підлітками.

Корекційно-реабілітаційні аспекти роботи психопедагога в процесі реабілітації. Профілактична та превентивно корекційна робота в реабілітаційному просторі. Індивідуально-корекційна робота та диференційований підхід.

Психологічне супроводження розвитку особистості в системі безперервної освіти. Основні завдання сучасної освіти. Психологія розвитку – нова наука сьогодення. Об'єкт, предмет та методи роботи психологічної служби. Мета психологічного супроводу. Завдання психологічної служби. Напрями роботи психологічної служби: психодіагностика; розвиваюча та корекційна діяльність; консультування та просвіта педагогів, батьків, студентів; соціально-диспетчерська діяльність.

Тема 2. Волонтерські групи як ресурс соціально-педагогічної діяльності державних і громадських організацій

Волонтерська робота – фундамент громадянського суспільства.

Основні риси волонтерства: турбота про людей; духовна якість і громадянська чеснота; багате джерело людського досвіду; нові інтелектуальні ресурси; участь і відповідальність; етичний стандарт; забезпечення надійної платформи для відновлення зв'язків між людьми; нове бачення соціальної діяльності.

Історія волонтерства в Україні. Перші вітчизняні волонтери – представники Червоного Хреста. Нормативно-законодавчі акти щодо підтримки та розвитку волонтерського руху. Волонтерський рух. Волонтерська діяльність (індивідуальна, колективна).

Тема 3. Неурядові організації у вирішенні соціальних проблем сім'ї, дітей та молоді

Роль неурядових організацій у реалізації соціальної політики. Система неурядових організацій: громадські організації; благодійні фонди; спілки (асоціації) – добровільні об'єднання юридичних осіб. Класифікація неурядових організацій: за суб'єктом громадської діяльності; за метою, яку ставить перед собою неурядова організація; за видом і спрямованістю діяльності стосовно суб'єкта та об'єктів діяльності; за сферою діяльності.

Особливості громадських організацій у роботі з молоддю. Участь дітей у громадських організаціях. Дитячі та молодіжні організації як соціально-педагогічна система, їх завдання.

Тема 4. Навчально-реабілітаційний центр

Загальні положення навчально-реабілітаційного центру. Мета та основні завдання навчально-реабілітаційного центру.

Структура та режими функціонування навчально-реабілітаційного центру.

Порядок комплектування навчально-реабілітаційного центру дітьми відповідних його структурі вікових категорій. Психолого-медико-педагогічні консультації, їх роль у комплектуванні дітей в навчально-реабілітаційні центри.

Організація навчально-виховного та реабілітаційного процесу. Статут навчально-реабілітаційного центру. Програми соціальної реабілітації. Програма відновлення здоров'я. Роль принципу диференціації у будові навчального процесу в НРЦ.

Управління фінансово-господарською та матеріально-технічною базою навчально-реабілітаційних центрів.

Тема 5. Інклюзивні-ресурсні центри

Модель ІРЦ для дітей з особливими освітніми потребами. Загальні характеристики. Основні потреби дітей з порушеннями розвитку цієї вікової групи. Послуги, які надаються дітям дошкільного та раннього шкільного віку з особливими потребами. Перелік послуг, опис послуг. Етапи реалізації послуги в умовах освітнього простору. Формування індивідуального плану розвитку. Реалізація індивідуального плану розвитку. Стандарти діяльності. Ресурси.

Модель соціальної реабілітації осіб з розумовою відсталістю. Загальні характеристики. Послуги для розумово відсталих осіб. Формування індивідуального плану розвитку. Реалізація індивідуального плану розвитку. Стандарти діяльності. Ресурси.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні питання щодо питання організації корекційно-реабілітаційних служб													
Тема 1. Законодавчі акти України про корекційно-реабілітаційну службу, її завдання, структуру та функції.	12	4	2			6	12	2					10
Тема 2. Соціально-педагогічна діяльність інтегрованих соціальних служб	11	2	2			7	11	2					9
Тема 3. Технологічні особливості корекційно – реабілітаційного напрямку.	11	2	2			7	11		2				9
Разом за змістовим модулем 1	34	8	6			20	34	4	2				28
Змістовий модуль 2. Характеристика складових систем корекційно-реабілітаційних служб													
Тема 1. Соціально-педагогічна діяльність корекційно – реабілітаційних служб	11	2	2			7	11	2					9
Тема 2. Волонтерські групи як ресурс соціально-педагогічної діяльності державних і громадських організацій.	11	2	2			7	11		2				9

Тема 3. Роль неурядових організацій у вирішенні соціальних проблем сім'ї, дітей та молоді.	11	2	2			7	11					11
Тема 4. Навчально-реабілітаційний центр.	12	4	2			6	12					12
Тема 5. Інклюзивно-ресурсні центри	11	2	2			7	11					11
Разом за змістовним модулем 3	23	6	4			14	23					23
Усього годин	90	20	16			54	90	6	4			80
Модуль 2												
ІНДЗ Підготовка презентації	16		-	-	16	-			-	-	-	
Усього годин	16				16							

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія системи реабілітаційної служби .Основні законодавчі документи системи корекційно-реабілітаційних служб	2
2.	Розробка системного підходу до реабілітації	2
3.	Інноваційні моделі соціальних послуг.	2

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні види та напрями діяльності корекційно-реабілітаційних служб.	2
	Характеристика основних сучасних методів організації соціально-реабілітаційного процесу	2
	Поняття «соціальне середовище», «макро-, мікросередовище», «соціально - психологічне середовище». Структура соціального Середовища.	2
	Корекційно-реабілітаційна служба системи освіти.	2
	Волонтерські групи як ресурс соціально-педагогічної діяльності державних і громадських організацій.	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Технології реабілітаційної роботи	2
2.	Описати основні напрямки просвітницько-пропагандистської діяльності корекційно-реабілітаційної служби.	2
3.	Специфіка технологій у реабілітаційній роботі	2
4.	Написати узагальнену характеристику моделі сучасного дефектолога-практика.	2
5.	Підготувати доповідь на тему: «Профілактична робота служби сім'ї».	2
6.	Підготувати реферат на тему: «Модель та механізм функціонування реабілітаційної служби».	2
7.	Написання програми профілактики вживання психоактивних речовин.	2
8.	Дослідити систему розгалуження громадських організацій.	2
9.	Дослідити систему розгалуження благодійних фондів.	2
10.	Дослідити систему розгалуження спілок (асоціацій).	2
11.	Проаналізувати модель ранньої реабілітації слабозорих дітей.	2
12.	Проаналізувати модель раннього втручання для дітей з порушеннями розвитку та дітей з особливими потребами.	2
13.	Проаналізувати модель роботи з неповними сім'ями.	2
14.	Розробити корекційно-розвивальну програму для роботи з дітьми дошкільного віку (тематика, напрямок за вибором студента).	2
15.	Реабілітація дитини в рамках певної реабілітаційної моделі	2
16.	Проектування як засіб реабілітаційної діяльності	2
17.	Підготувати презентацію на тему: «Принципи побудови та структура служби реабілітації».	2
18.	Технологія розробки та реалізації реабілітаційної програми	3
19.	Проаналізувати схему аналізу виховного заходу.	2
20.	Підібрати методики проведення експертизи професійної компетентності педагога-дефектолога.	2
21.	Розробити одну із форм роботи з батьками (на вибір студента).	3
22.	Рокрити специфіку роботи дефектолога в школах-інтернатах.	2
	Разом	54

10. Індивідуальні завдання.

Підготовка презентації в електронному вигляді теми з курсу (за вибором).

11. Засоби діагностики результатів навчання:

стандартизовані тести; командні проекти, реферати, есе, розрахункові роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень, залік.

12. Критерії оцінювання результатів навчання.

Загальні критерії оцінювання

I рівень – початковий. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

II рівень – середній. Здобувач вищої освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

III рівень – достатній. Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна,

логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

IV рівень – високий. Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Рівні навчальних досягнень студентів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1-34 F Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; може обрати правильний варіант відповіді (на рівні "так - ні"); може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; виконує 20 % від загальної кількості тестів.
	35-59 FX незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти відтворює менш як половину навчального матеріалу; за допомогою викладача виконує елементарні завдання, наводить приклади; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30 % від загальної кількості тестів.
II. Середній	60-63 (E) задовільно	Здобувач вищої освіти має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45 % від загальної кількості тестів.

	64-73 (D) задовільно	Здобувач вищої освіти знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді допоміжні наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує від 55 до 65% від загальної кількості тестів.
III. Достатній	74-81 (C) добре	Знання здобувача вищої освіти є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; здатен проаналізувати відповіді іншого студента; з допомогою викладача скласти план реферату, може опрацьовувати матеріал самостійно, уміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує від 75 % до 80 % від загальної кількості тестів.
	82-89 (B) добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85 % від загальної кількості тестів.
IV. Високий	90-100 (A) відмінно	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування і нахили. Самостійно виконує від 95% до 100% від загальної кількості тестів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Розподіл балів, які отримують студенти до заліку

Поточне тестування та самостійна робота					ІНДЗ			Сума	
Модуль 1					Модуль 2				
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					Підготовка презентації	100
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T4	T5	Підсумковий тест (залік)	
12	9	9	9	9	9	10	13	20	

14. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій; нормативні документи; тестові завдання; навчальні книги; інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД).

15. Рекомендована література

Основна

1. Абрамова Г.С. Введение в практическую психологию.- М.: 1995.
2. Бажутина С.Б., Ворояина Г.Г., Булах И.П. Практическая психология в вузе и школе. – Луганск, 2000.
3. Битянова М.Р. Организация психологической работы в школе. – М.: Совершенство, 1998. - 298 с.
4. Данчева О.В., Швалб Ю.М. Практична психологія в економіці та бізнесі: навчальний посібник / «Відродження», ред.. В.П. Недашківський. – М.: 1999. – К.: Лібра, 19978. – 270 с.
5. Жіночі права: крок за кроком. – М.: 1999.

6. Забродит Ю.М. Становление психологии и проблемы психологической службы // Тенденции развития психологической науки / Отв. ред. Б.Ф. Ломов, Л.И. Анциферова. - М.: Наука, 1989. - С. 255 - 269.
7. Кузьменко В.І. Зміст та організація роботи психолога в дошкільному закладі. - К., 1999.
8. Кпишев Е.Ф. введение в психологию труда. - М., 1988. - С. 175-186.
9. Ложкин Г.В., Повакель Н.И. Практическая психология конфликта: Учебное пособие. - К.: МАУП, 2000.
10. Ломов Б.Ф. Система наук о человеке // Вопросы общей, педагогической и инженерной психологии. - М.: Педагогика, 1991. - С. 30-50.
11. Лаос В.Г. Промышленная психология. - К.: Техніка, 1980. - 184 с.
12. Матвеева М.П. Организация работы школьного психолога: Методичні рекомендації. - Кам'янець-Подільський, 2001.
13. Мен Р. Искусство психологического консультирования. - М., 1994.
14. Митина Л.М. Психология профессионального развития учителя. - М., 1994.
15. Немов Р.С. Основы психологического консультирования. - М.: Владос, 1999.
16. Немов Р.С. Психология. - Т. 2. - М., 2001.
17. Общая психология / Под ред. А.В. Петровского. - М.: Просвещение, 1989.
18. Овчарова Р.В. Практическая психология в начальной школе. - М.: Сфера, 1996. - 240с.
19. Овчарова Р.В. Справочная книга школьного психолога. - М.: Просвещение, 1996. - 352 с.
20. Основи практичної психології / В. Панок, Н. Чепелева, Т. титаренко. - К., 2001.
21. Основи психології / За ред.. О.В. Киричука, В.А. Ременця. - К., 1995.
22. Папок В.Г. Концепція національної соціально-психологічної служби // Педагогіка і психологія. - 1994. - № 2.
23. Положення про психологічну службу системи освіти України // Практична психологія та соціальна робота. - № 2 - 2000.
24. Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи. - К., 1992.
25. Права людини: Основні міжнародно-правові документи. Упоряд. Ю. К. Качуренко. - К., 1989.
26. Права человека / Сост. Л.Н. Шестаков. - М.: МГУ, 1990.
27. Практична психологія в системі освіти: Питання організації та методики / За ред. В.Г. Панка. - К., 1995.
28. Профессиональное консультирование. Профорентация / Под ред. В. Хохликова. - М., 2000.
29. Психология современного подростка / Под ред. Д.И. Фельдштейна. - М., 1987.
30. Психологічне консультування учнів старших класів. К., 1997.
31. Рабочая книга школьного психолога /Под ред. И.В. Дубровиной. - М., 1995.
32. Работа психолога в начальной школе /Под ред. М.Р. Битянова. - М.: Совершенство, 1998. - 352 с.
33. Рубинштейн С.Л. Вопросы психологической теории // Вопросы психологии. - 1955. - № 1. - С. 5-17.
34. Рубинштейн С.Л. проблемы общей психологии. - М., 1976.
35. Савчин М. Загальна психологія. - Дрогобич, 1998.
36. Синягина Н.Ю. Психолого-педагогическая коррекция детско-родительских отношений. - М., 2001.
37. Скоков С.І. Психологічна служба в установах кримінально-виконавчої системи України // Практична психологія і соціальна робота. - 2002. - № 6.
38. Тейяр де Шарден П. Феномен человека: Пер. с франц. - М., 1965.
39. Франкл В. Человек в поисках смысла: Пер. с англ. - М.: прогресс, 1990. - 368 с.

40. Чернышев Т.С. Активная социально-психологическая подготовка учителя к общению с учащимися. – К., 1993.
41. Чиркова Т.И. Психологическая служба в детском саду. – М., 1998.

Допоміжна

1. Айзенберг Б. И., Кузнецова Л. В. Психокоррекционная работа с детьми, имеющими нарушения психического развития: Психотерапия в дефектологии. – М., 1992.
2. Бадалян Л. О., Журба Л. Т., Тимонина О. В. Детские церебральные параличи. – Киев, 1988.
3. Башина В. М. Ранний детский аутизм // Альманах «Исцеление». — М., 1993.
4. Белякова Л. И., Дьякова Е. А. Логопедия. Заикание. – М., 1998.
5. Боскис Р.М. Учителю о детях с нарушениями слуха. — М., 1988.
6. Бурменская Г. В. и др. Возрастно-психологический подход в консультировании детей и подростков. — М., 2002.
7. Выготский Л. С. Собр. соч.: В 6 т. — М., 1983.
8. Дети с задержкой психического развития / Под ред. Т.А.Власовой, В. И. Лубовского, Н.А.Цыпиной. — М., 1984.
9. Детский аутизм: Хрестоматия / Сост. Л.М. Шипицына. — СПб., 2001.
10. Ермаков В.П., Якунин Г.А. Развитие, обучение и воспитание детей с нарушением зрения — М., 1990.
11. Кантарева Н. Диагностика умственного развития детей с речевыми нарушениями дошкольного возраста. ЛЦ Ромел, 2003.
12. Кантарева Н. В. Личностови особености на деца със специфични езикови нарушения от предучилищна и начална училищна възраст: Автореф. канд. дис. – София, 2005.
13. Кантарьова Н. В. Деякі аспекти формування особистості дітей з мовленнєвими порушеннями, Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, №12, 2008.
14. Кисова В. В., Конева И. А. Практикум по специальной психологии, Речь, 2006.
15. Комплексная реабилитация детей с детским церебральным параличом: Методические рекомендации. – М., 1993.
16. Лебединский В. В. Нарушения психического развития у детей. – М., 1985.
17. Лебединская К. С, Никольская О. Н. Диагностика раннего детского аутизма. - М., 1991.
18. Левченко И Ю., Приходько О. Г. Технологии обучения и воспитания детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата. — М, 2001.
19. Лубовский В. И. Развитие словесной регуляции действий у детей (в норме и патологии). — М., 1978.
20. Маллер А. Р., Цикото Г. В., Обучение, воспитание и трудовая подготовка детей с глубоким нарушением интеллекта. – М., 1998.
21. Методика діагностики відхилень у розумовому розвитку молодших школярів та старших дошкільників / Стадненко Н. М., Ілляшенко Т. Д., Борщевська Л. В., Обухівська А. Г. – Київ, 1998.
22. Многосетевая классификация психических расстройств в детском и подростковом возрасте. Речь, 2003.
23. Олигофренопедагогика / Под ред. Б. П. Пузанова. – М., 2000.
24. Петрова В. Г., Белякова И. В. Психология умственно отсталого ребенка (олигофренопсихология). – М., 1996.
25. Переслени Л. И. Психодиагностический комплекс методик для определения уровня развития познавательной деятельности младших школьников. - М., 1996.
26. Речицкая Е Г., Сошина Е.А. Развитие творческого воображения младших школьников (в условиях нормального и нарушенного слуха). — М, 1999.
27. Солнцева Л. И. Введение в тифлопсихологию раннего дошкольного и школьного возраста. — М., 1998.
28. Усанова О. Н. Специальная психология. М., 1990.
29. Цветкова Л. С. Нейропсихология счета, письма и чтения: нарушение и восстановление. Москва-Воронеж, 2004.
30. Шевченко Ю. С., Кириллина Н. К., Захаров Н. П., Элективный мутизм. Красноречивое молчание. Клиника, диагностика, терапия, психокоррекция, Речь, 2007.

15. Інформаційні ресурси

1. www.students.net.ua – український освітній портал для студентства
2. www.osvita.org.ua – освітній портал, що містить структуровані освітні ресурси України, базу даних ВНЗ України і Росії.
3. www.school.edu-ua.net – освітній сайт, який представляє в інтернеті українські навчальні програми, підручники, довідники, методичні посібники
4. <http://www.cippe.edu-ua.net/akt.htm> – дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті
5. www.udl.org.ua – українська система дистанційного навчання
6. www.education.gov.ua – сайт Міністерства освіти і науки
7. www.nbuiv.gov.ua – сайт бібліотеки ім.В.Вернадського